

Bijzondere paaiers in de IJssel

Foto: Jeroen Bosveld

In een aangetakt zandgat van de IJssel, ter hoogte van Zwolle, werden in december 2009 twee Coregoniden gevangen. Het betrof een gemeenschappelijke vangst van een paarijg mannetje en een vrouwtje.

Op basis van de verspreiding van Coregoniden-soorten in het Rijnstroomgebied gaat het hier waarschijnlijk om Noordzeehouting (*Coregonus oxyrinchus*). Deze soort is zeer sterk in aantal toegenomen in het Rijnstroomgebied nadat in de periode 1992 – 2006 in Duitsland een grootschalig herintroductieprogramma op poten was gezet. Vanaf 1999 tot 2006 werden hier jaarlijks tot 400.000 opgekweekte jonge Noordzeehoutingen uitgezet in de Lippe, een zijrivier van de

Rijn. Sindsdien is er in het stroomgebied van de Rijn en in het IJsselmeer een zeer sterke toename van Noordzeehouting waargenomen. Uit onderzoek met gemerkte jonge exemplaren bleek dat in 2006 reeds 96% van de jonge Noordzeehouting in het IJsselmeer van natuurlijke paai afkomstig was (Winter et al., 2007).

Telemetrieonderzoek in de periode 2005 - 2008 heeft aangetoond dat een belangrijk deel van de populatie in het IJsselmeer voorafgaand aan het paaiseizoen, in november en december, de IJssel optrekt. Na de paai, in december en januari, keert het merendeel daarvan weer in het IJsselmeer terug. Slechts een klein deel trekt verder dan de IJssel door naar het Duitse deel van het Rijnstroomgebied of naar het benedenrivierengebied (Bosveld, 2009).

Actuele paalocaties in Nederland zijn nooit waargenomen maar op basis van de resultaten van het telemetrieonderzoek is aannemelijk dat Noordzeehouting ook in het stroomgebied van de IJssel paait (Bosveld, 2009). De waarneming van de paarijpe Coregoniden in december 2009 in de IJssel lijkt dit te onderschrijven.

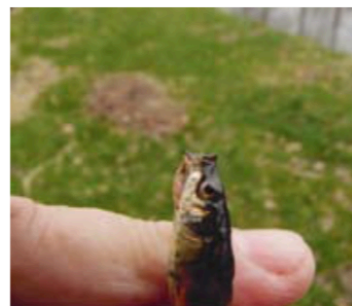
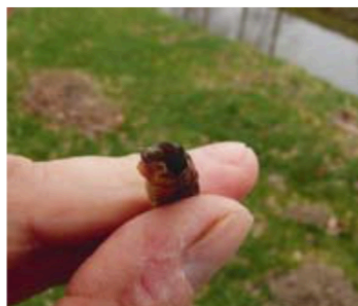
Jeroen Bosveld

Vissen en vlokreeftjes

Dirk Platvoet maakte bij RAVON melding van een interessante waarneming. Tijdens macrofauna onderzoek in de Schipbeek stuitte Dirk op een tiendoornige stekelbaars die zich kennelijk had verslikt in een amphipode ofwel een vlokreeftje. Op zich misschien niet heel bijzonder, maar toen de vis het vlokreeftje na anderhalf uur (levend) wist uit te spugen, bleek het om een exotische vlokreeft te gaan, namelijk *Gammarus roeseli*. Deze soort doet het uitstekend in de Schipbeek en de Buurser Beek waar het in de oeverzone de dominante soort is. De inheemse soort *Gammarus pulex* komt er nog voor maar lijkt veel terrein te hebben verloren. Onderzoek van Bollache *et al.* 2008 toont aan dat de predatie onder gelijke omstandigheden op *Gammarus pulex* veel sterker is dan op *Gammarus roeseli*, hetgeen te wijten is aan het verschil in lichaamsvorm. *Gammarus roeseli* heeft namelijk een sterk ontwikkelde stekelvormige uitstulpingen op de achterste lichaamssegmenten. Al met al een mooi praktijkvoorbeeld waarbij het vissenoog groter blijkt dan de maag.

Foto's: Dirk Platvoet

Gammarus roeseli

Gammarus pulex